

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту мікробіології
і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАНУ,
академік НАН України

1 вересня 20 25 р.
Микола СПІВАК

ПОЛОЖЕННЯ

Про Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня
доктора філософії та доктора наук
в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного
(нова редакція)

Схвалено Вченою радою Інституту
мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного
НАН України
протокол № 8 від 26.08.2025 р.

Київ-2025

I. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено на основі Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів № 283 від 03.04.2019 р., № 502 від 19.05.2023; № 507 від 03.05.2024; № 426 від 08.04.2025, Статуту Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України (ІМВ НАН України) та визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та здобувачів наукового ступеня доктора наук (далі - здобувачі).

1.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ІМВ НАН України здійснюється:

- в аспірантурі заочною (денною) формою здобуття вищої освіти;
- поза аспірантурою.

1.3. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук здійснюється:

- в докторантурі ІМВ НАН України заочною (денною) формою підготовки;
- шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту.

1.4. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі - два роки.

Для врегулювання відносин між здобувачем та закладом укладається договір за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України (додаток 1).

1.5. Підготовка осіб в аспірантурі та докторантурі здійснюється:

- за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення);
- за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які ІМВ НАН України може отримати на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або здобувачів наукового ступеня доктора наук).

1.6. ІМВ НАН України проводить підготовку наукових кадрів у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні на основі ліцензії, виданої МОН України (накази МОН України № 88-л від 05.05.2017 р. «Про ліцензування освітньої діяльності» та № 223-л від 12.06.2023 «Про переоформлення ліцензії») у галузі знань Е «Природничі науки, математика та статистика», спеціальність Е1 Біологія та біохімія (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти) від 29 квітня 2015 р. № 266 із змінами, із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету

Міністрів № 674 від 27.09.2016, № 53 від 01.02.2017, № 762 від 07.07.2021, № 1392 від 16.12.2022, № 1021 від 30.08.2024, № 1300 від 15.11.2024, № 188 від 21.02.2025. У відповідності до Постанови Кабінету Міністрів № 188 від 21.02.2025 здобувачі вищої освіти, які вступили до ІМВ НАН України до набрання чинності цієї постановою, продовжують навчання відповідно до обраних напрямів підготовки та спеціальностей. Ліцензійний обсяг – 10 осіб. Особи, які здобувають ступінь вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою, зараховуються до загального ліцензованого обсягу.

1.7. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі за очною (денною) формою здобуття освіти.

1.8. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури здійснює Президія НАН України та Вчена рада ІМВ НАН України. За організацію діяльності аспірантури і докторантури ІМВ НАН України відповідають заступники директора Інституту з наукової роботи, вчений секретар інституту та гаранті освітніх програм.

2. Права та обов'язки здобувачів

2.1. Здобувачі виконують обов'язки та користуються правами, що визначені Законами України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” і мають право на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої науково-технічної інформації, наявної у закладах, бібліотеках і державних архівах України;
- отримання методичного і змістовного наукового консультування (керівництва) щодо власного дослідження від наукового консультанта (керівника/керівників);
- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;
- академічну мобільність та наукове стажування, що реалізуються відповідно до законодавства;
- академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;
- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

2.2. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень здобувачі також зобов'язані:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі, встановлених ІМВ НАН України;
- виконувати індивідуальний навчальний план;

- виконувати індивідуальний план наукової роботи та звітувати про хід його виконання на засіданнях відділу чи лабораторії, до якого вони прикріплені, а в кінці року – обов'язково на засіданні комісії ІМВ НАН України по атестації аспірантів, докторантів і здобувачів, рішення якої розглядається та затверджується Вченою радою ІМВ НАН України;

- підготувати свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для здобувачів ступеня доктора філософії) та у вигляді дисертації або наукової доповіді - у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях (для здобувачів наукового ступеня доктора наук).

2.3. Здобувачі ІМВ НАН України можуть брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.4. У разі дострокового захисту дисертації аспірант або докторант відраховується з аспірантури або докторантури з дати набрання чинності наказом закладу про видачу диплома доктора філософії або після набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук відповідно до законодавства та отримує одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті ІМВ НАН України на відповідний рік підготовки.

2.5. Доктор наук може здійснювати одночасне наукове консультування (керівництво) не більше п'яти здобувачів, у тому числі не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора наук, а доктор філософії (кандидат наук) може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше трьох здобувачів ступеня доктора філософії.

3. Вступ до аспірантури

3.1. Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Порядку, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН, та правил прийому ІМВ НАН України, які щорічно розробляються та затверджуються Вченою радою Інституту. У правилах прийому наводиться перелік акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм. Атестація здобувача ступеня доктора філософії відбувається лише за акредитованою освітньо-науковою програмою.

Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства проводиться лише на акредитовані освітньо-наукові програми.

3.1. Для участі у проходженні вступних випробувань особа подає всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до закладу у строки, визначені такими правилами прийому.

3.2. Особа, яка подає для вступу до ІМВ НАН України для підготовки в аспірантурі диплом, що є еквівалентним диплому магістра і виданий іноземним закладом вищої освіти, проходить вступні випробування нарівні з іншими особами. Визнання диплома, виданого іноземним закладом вищої освіти, здійснюється відповідно до законодавства протягом чотирьох місяців після зарахування вступника.

3.3. Прийом на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами:

- єдиного вступного іспиту (ЄВІ), проведеного Українським центром оцінювання якості освіти відповідно до законодавства;
- вступного іспиту із спеціальності (мікробіології, вірусології або біотехнології) в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності;
- презентації своїх знань у вигляді написання реферату з обраної тематики, який оцінюється потенційним науковим керівником вступника або іншим фахівцем з даної тематики. Якщо у вступника є наукові праці (статті у фахових журналах), які відповідають спеціальності Е1 біологія та біохімія), вони зараховуються з найвищим балом з урахуванням вагового коефіцієнту.

Вступні випробування в ІМВ НАН України оцінюються за 200-бальною системою.

Вагові коефіцієнти з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в правилах прийому до ІМВ НАН України.

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

У разі незгоди з отриманою за реферат або на вступному іспиті зі спеціальності оцінкою вступник має право подати апеляцію до приймальної комісії у день проведення вступного іспиту. Для розгляду апеляції наказом директора Інституту призначається комісія, до складу якої не входять члени екзаменаційної комісії, але входять інші особи - фахівці з відповідної спеціалізації. Апеляційна комісія в присутності вступника розглядає його письмову відповідь або реферат, проводить співбесіду і приймає остаточне рішення щодо одержаної оцінки. Рішення апеляційної комісії остаточне та подальшому обговоренню не підлягає.

Абітурієнти, що вступають до аспірантури ІМВ НАН України на основі диплома магістра (спеціаліста) зі спеціальності, віднесеної до іншої галузі знань, як і інші вступники,

складають вступний іспит зі спеціальності (мікробіології, вірусології, біотехнології), але за рішенням приймальної комісії їм можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Результати вступних випробувань до ІМВ НАН України для підготовки в аспірантурі дійсні протягом одного календарного року.

3.4. Вступні випробування до закладу для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) проводяться предметними комісіями, склад яких затверджується директором Інституту. Головою предметної комісії з іспиту з відповідної освітньої програми, як правило, є заступник директора Інституту з наукової роботи. До складу комісії залучаються не менше, як три доктори наук з числа наукових працівників Інституту, кандидати наук. Секретарем комісії, як правило, є вчений секретар Інституту.

3.5. За результатами проведення вступних випробувань до ІМВ НАН України для підготовки в аспірантурі приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника на основі рейтингу, за результатами складання вступних випробувань. Результати рейтингу оприлюднюються на сайті ІМВ НАН України. Якщо вступники до аспірантури набрали однакову кількість балів, приймальна комісія бере до уваги мотиваційний лист вступника, а також може враховувати середній бал оцінок у додатку у дипломі магістра.

3.6. На підставі рішення приймальної комісії директор ІМВ НАН України видає наказ про зарахування до Інституту для підготовки в аспірантурі. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДБО).

4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі

ІМВ НАН України

4.1. Наказом про зарахування до аспірантури аспіранту призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників ІМВ НАН України, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію. Науковий керівник остаточно затверджується Вченою радою при затвердженні теми дисертаційної роботи, а також освітньої траєкторії (предметів вільного вибору аспірантів). При цьому Вченою радою за згодою аспіранта і первинного наукового керівника може бути прийнято рішення про призначення аспіранту іншого наукового керівника або керівників. Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навантаження та обов'язків між ними або змінено наукового керівника.

4.2. Науковий керівник здійснює наукове керівництво за науковою роботою аспіранта (над дисертацією, проведенням його власного наукового дослідження, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання

індивідуального плану наукової роботи і відповідає перед вченою радою закладу за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта (ад'юнкта, здобувача ступеня доктора філософії) науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах основного навантаження із розрахунку 40 академічних годин на рік.

4.3. З метою забезпечення ефективної підготовки здобувача в ІМВ НАН України зміна наукового керівника відбувається, зокрема у разі:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 4.1. цього Положення;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

4.4. Освітньо-наукові програми, за яким здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії, складається з освітньої та наукової складових.

Освітня складова освітньо-наукової програми спрямована на досягнення 8 рівня Національної рамки кваліфікацій та містить інформацію про перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС (30-60 кредитів ЄКТС), їх послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою закладу. Для цього аспірант (здобувач) подає на ім'я голови вченої ради відповідну заяву, в якій, в тому числі, вказується перелік дисциплін вільного вибору, який він бажає прослухати.

4.5. Індивідуальний навчальний план аспіранта ІМВ НАН України містить перелік всіх дисциплін (обов'язкових та вільного вибору). При цьому дисципліни вільного вибору мають складати не менш як 25 відсотків кількості кредитів освітньої компоненти. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником та затвердженням вченою радою. Для цього аспірант (здобувач) подає

на ім'я голови вченої ради відповідну заяву з проханням внесення зміни до його навчального плану.

Вивчення аспірантами (ад'юнктами) освітніх компонентів може здійснюватися на базі закладу, до якого зарахований аспірант, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність - на базі інших закладів.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення закладом рішення про відрахування аспіранта.

4.6. Наукова складова освітньо-наукової програми є її невід'ємною частиною, що реалізується у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта та передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до вимог згідно із законодавством. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи.

Індивідуальний план наукової роботи та тема дисертації погоджуються здобувачем з його науковим керівником (керівниками) і після обговорення відповідним науковим відділом/лабораторією затверджуються вченою радою ІМВ НАН України. У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та затверджена у новій редакції після обговорення відділом/лабораторією.

4.7. Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант повинен виконати освітню і наукову складові освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, опублікувати наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

4.8. ІМВ НАН України в установленому ним порядку може прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в іншому закладі компетентностей, здобутих результатів навчання, кредитів ЄКТС, передбачених освітньо-науковою програмою, та визначити академічну різницю (у разі потреби).

4.9. Аспіранти можуть бути переведені до іншого закладу, у тому числі якщо заклад не має акредитованої освітньо-наукової програми із спеціальності здобувача, або в межах одного закладу:

1) на навчання за державним або регіональним замовленням, якщо вони навчаються у закладі за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

2) на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, якщо вони навчаються у закладі за державним або регіональним замовленням;

3) на підготовку за акредитованою освітньо-науковою програмою з іншої спеціальності, що є реалізацією їх права обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

Аспіранти, підготовка яких здійснювалася за рахунок коштів державного бюджету, у разі переведення до іншого закладу користуються пріоритетним правом на місця державного замовлення за умови наявності вакантних місць.

У разі відсутності таких місць аспіранти за їх згодою можуть бути переведені на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Переведення аспірантів здійснюється в межах ліцензованого обсягу закладу. На першому році навчання переведення аспірантів забороняється.

4.10. Якщо ІМВ НАН України не отримав сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми або у закладі закінчився строк дії сертифіката про акредитацію такої програми, здобувач переводиться до іншого закладу, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована.

Для цього здобувач подає на ім'я директора Інституту, в якому він навчається, заяву про відрахування у зв'язку з переведенням до іншого закладу і видачу академічної довідки. Здобувач може надіслати заяву в електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису. Заява розглядається закладом, у якому навчається здобувач, протягом двох тижнів.

4.11. Одержавши академічну довідку, здобувач, який бажає перевестися до ІМВ НАН України для навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою, звертається із заявою про зарахування у порядку переведення до директора Інституту. Здобувач може надіслати заяву в електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису. До заяви додається академічна довідка чи її сканкопія. Заява про зарахування у порядку переведення розглядається ІМВ НАН України протягом двох тижнів. У разі позитивного розгляду заяви директор Інституту видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу, в якому він навчався раніше, надсилає запит щодо передачі його

особової справи. Після одержання особової справи здобувача директор Інституту видає наказ про його зарахування у порядку переведення. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Директор Інституту може відмовити здобувачі у зарахуванні у порядку переведення в таких випадках:

- перевищення ліцензованого обсягу за відповідним рівнем вищої освіти або відповідної освітньо-наукової програми;
- академічна довідка містить інформацію, що засвідчує низький теоретичний рівень підготовки здобувача;
- освітньо-наукова програма, яку виконував здобувач, відрізняється від освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка в ІМВ НАН України.

4.12. Якщо здобувач переводиться із ІМВ НАН України до іншого закладу, директор Інституту, отримавши запит від відповідного закладу, протягом тижня видає наказ про відрахування здобувача у зв'язку з його переведенням, після чого протягом десяти робочих днів особова справа здобувача разом з копією наказу (витягом із наказу) про відрахування, засвідченою в установленому порядку, передається до закладу, до якого переводиться здобувач. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. В ІМВ НАН України залишаються копії академічної довідки та особової справи здобувача.

4.13. Стан підготовки дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Не пізніше **ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання** за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

- 1) отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;
- 2) звертається до наукового підрозділу, який здійснює підготовку здобувача, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, **довідка про виконання освітньо-наукової програми (академічна довідка)** та висновок наукового керівника (керівників).

4.14. З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її

обговорення на засіданні базового наукового підрозділу, який здійснює підготовку здобувача. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головуючим на засіданні структурного підрозділу закладу. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до відповідного наукового відділу не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в закладі для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

4.15. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач звертається до вченої ради ІМВ НАН України з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку.

Утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

4.16. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.

4.17. Особа, яка була відрахована із закладу у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може вступити до закладу повторно. Якщо така особа раніше проходила підготовку в аспірантурі за державним замовленням, вона може повторно вступити до закладу для підготовки в аспірантурі за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

4.18. Здобувач, який був відрахований із закладу до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою за власним бажанням, на підставі невиконання індивідуального навчального плану, порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання, або у зв'язку з іншими випадками, передбаченими законом, може бути поновлений на навчання у цьому закладі на той рік підготовки, з якого здобувач був відрахований, в межах ліцензованого обсягу.

5. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою

5.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність **за основним місцем роботи**, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії у цьому закладі поза аспірантурою. Підготовка таких осіб здійснюється за кошти відповідного закладу і триває чотири роки.

5.2. Особа подає до закладу заяву про підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою.

Якщо диплом особи, що є еквівалентним диплому магістра, виданий іноземним закладом вищої освіти, подання зазначеної заяви можливе після визнання її диплома відповідно до законодавства.

5.3. Після зарахування закладом особи на підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою відповідним наказом керівника цього закладу призначається науковий керівник (два наукових керівники) з числа наукових або науково-педагогічних працівників закладу з науковим ступенем згідно з вимогами. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

5.4. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає виконання відповідної освітньо-наукової програми ІМІ НАН України згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою та публічний захист дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення вченою радою закладу рішення про відрахування здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою.

5.5. У разі звільнення з роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою ІМВ НАН України вживає заходів до відрахування такої особи з підготовки в Інституті. Особа може продовжити підготовку поза аспірантурою у закладі, до якого вона прийнята на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за основним місцем роботи), із зарахуванням їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

5.6. Стан підготовки дисертації здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та атестація здобувача здійснюються відповідно до пунктів 4.13-4.14 цього Положення.

5.7. Підготовка здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

6. Відкриття докторантури. Вступ до докторантури. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук у докторантурі

6.1. Докторантура з відповідної наукової спеціальності **за галуззю науки** відкривається за рішенням вченої ради ІМВ НАН України, що затверджується наказом керівника закладу, за умови наявності трьох штатних працівників - докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій науковій спеціальності.

Наукова кваліфікація особи, що відповідає науковій спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

наявність у особи:

- документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі науки та/або наукової спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (науковою спеціальністю);

- наукових публікацій з відповідної наукової спеціальності, серед яких не менше трьох публікацій за останні п'ять років, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. До однієї публікації, проіндексованої у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, прирівнюється дві публікації за останні три роки у виданнях, що включені до категорії "Б" Переліку наукових фахових видань України, або одна одноосібна монографія (дві колективні монографії) з наявністю трьох рецензентів і рекомендацією вченої ради закладу, виданих за останні п'ять років;

участь особи у:

- підготовці наукових кадрів, що підтверджується виданим здобувачеві документом про присудження відповідного наукового ступеня;

- атестації наукових кадрів як опонента (офіційного опонента) або члена відповідної спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради), або члена експертної ради з питань атестації наукових кадрів.

6.2. Прийом до ІМВ НАН України для підготовки в докторантурі здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до вимог цього Положення та правил прийому до відповідного закладу, якими визначаються, зокрема, порядок, перелік і строки подання документів для вступу до закладу для підготовки в докторантурі.

6.3. Підготовка в докторантурі здійснюється за науковими спеціальностями за галузями науки відповідно до переліку, затвердженого МОН. Дисертація (наукова доповідь) повинна відповідати паспорту наукової спеціальності.

6.4. Особа, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, вступає до ІМВ НАН України для підготовки в докторантурі з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки наукових публікацій до захисту.

6.5. Для підготовки в докторантурі до ІМВ НАН України вступають особи, які мають ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук), наукові досягнення, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації (наукової доповіді), та не менше половини наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді) від кількості, визначеної МОН, що відповідають вимогам, встановленим МОН, у наукових періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень.

6.6. Перелік документів, що подаються для вступу до докторантури:

- розгорнута пропозиція, яка містить план дослідницької роботи та/або інформацію про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки наукових досягнень до захисту
- копії наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді).

Якщо громадянин України здобув науковий ступінь в іноземному закладі вищої освіти, додатково подається копія свідоцтва про визнання документа про науковий ступінь.

Документи вступника передаються для розгляду до відповідного наукового підрозділу, який протягом місяця з дати реєстрації заяви розглядає подані вступником документи, заслуховує його наукову доповідь та за результатами обговорення визначає шляхом голосування можливість зарахування вступника до закладу для підготовки в докторантурі та подає висновок на розгляд вченої ради закладу. У разі позитивного висновку відповідний науковий відділ надає пропозицію щодо призначення наукового консультанта з числа науково-педагогічних або наукових працівників, які мають трудові відносини із відповідним закладом, науковий ступінь доктора наук та необхідну наукову кваліфікацію, яка підтверджується відповідно до пункту 6.1. цього Положення.

Якщо вступник є іноземцем, заклад проводить процедуру визнання наукового ступеня, здобутого ним в його або іншій державі, протягом двох місяців після зарахування до цього закладу для підготовки в докторантурі.

6.7. Вчена рада ІМВ НАН України на черговому засіданні розглядає висновки відповідного наукового відділу щодо кожного вступника, затверджує тему дисертації (наукової доповіді), приймає рішення про його зарахування до закладу для підготовки в докторантурі та призначає докторанту наукового консультанта.

6.8. На здійснення наукового консультування роботою над дисертацією одного докторанта науковому консультанту щороку відводиться навантаження у межах основного навантаження.

У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та у новій редакції затверджена вченою радою закладу або вченою радою відповідного структурного підрозділу після обговорення відповідним науковим відділом/лабораторією.

6.9. Підготовка в докторантурі передбачає завершення здобувачем власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених МОН.

6.10. Докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст завдань, строки їх виконання та обсяг наукових робіт.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується докторантом з його науковим консультантом та затверджується вченою радою ІМВ НАН України. Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання докторантом і використовується для оцінювання успішності та своєчасності виконання запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, порушення умов договору або порушення академічної доброчесності, є підставою для ухвалення вченою радою ІМВ НАН України рішення про відрахування докторанта.

6.11. Підготовка в докторантурі за умови виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта (структурного підрозділу).

Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація докторанта спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук закладу здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.

6.12. Особа, яка раніше проходила підготовку в докторантурі за державним замовленням, може повторно вступити до закладу для підготовки в докторантурі за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

7. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту

7.1. Особа може здобувати науковий ступінь доктора наук шляхом самостійної підготовки своїх наукових досягнень до захисту. Така особа має право на творчу відпустку відповідно до законодавства з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю.

У разі самостійної підготовки наукових досягнень до захисту науковий консультант не призначається.

7.2. Здобувач, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (наукової доповіді), повинен:

- мати ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень відповідно до паспорта наукової спеціальності з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати наукові публікації за темою дисертації (наукової доповіді), зокрема статті у наукових періодичних виданнях із напрямку, з якого підготовлено дисертацію (наукову доповідь), відповідно до вимог, визначених МОН.

7.3. Затвердження теми дисертації, отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація здобувача, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту, спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук закладу здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.